

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО**

Кафедра політології

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної
роботи _____ О.А.Кузнецова

28 серпня 2019 р.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Філософія науково-дослідної діяльності

Ступінь Доктор філософії

Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність: 052 Політологія

Освітньо-наукова програма: «Політологія»

2019 – 2020 навчальний рік

ПРОГРАМУ РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Миколаївський національний
університет імені В. О. Сухомлинського

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Шпачинський Ігор Леонідович, кандидат
філософських наук, доцент кафедри політології

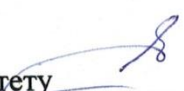
Програму схвалено на засіданні кафедри політології

Протокол № 1 від «26» серпня 2019 року

Завідувач кафедри (Ніколаєнко Н.О.)

Програму погоджено навчально-методичною комісією університету

Протокол від “28” серпня 2019 року № 1

Голова навчально-методичної комісії університету (О.А.Кузнецова)

Анотація

Дисципліна «Філософія науково-дослідної діяльності» - наукова дисципліна, яка на сьогодні містить багатопланову систему раціоналістичних знань про принципи, підходи, методи, способи, засоби та інструменти пізнання, конструювання і перетворення світу та людини. Її нагальність полягає в здатності майбутнього науковця логічно правильно аналізувати, формулювати та віднаходити оптимальні шляхи-способи вирішення дослідницьких завдань і проблем в швидкоплинних умовах сучасної реальності.

Ключові слова: пізнання, методологія, епістемологія, дослідницька діяльність.

Abstract

The discipline "Philosophy of Research" - a scientific discipline, that currently contains a multifaceted system of rational humanities knowledge of the principles, approaches, methods, ways, means and tools of cognition, design and transformation of the world and man. Its urgency lies in the ability of the future scientist to logically correctly analyze, formulate and find optimal ways to solve research tasks and problems in the fleeting conditions of modern reality.

Key words: cognition, methodology, epistemology, research activity.

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни “**Філософія науково-дослідної діяльності**” складена відповідно до освітньо-наукових програм підготовки здобувачів ступеня доктора філософії і методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти.

Вивчення курсу дає можливість аспірантам використовувати здобуті знання у своїй науковій діяльності, визначати їх засади та значення для конкретного наукового дослідження.

Курс розрахований на вивчення, проробку і усвідомлення фундаментальних понять філософських питань наукового пізнання та їх практичного застосування.

Відповідно **предметом** вивчення навчальної дисципліни є філософські проблеми науково-дослідної діяльності, сутність основних понять і концепцій філософських проблем сучасного природознавства і гуманітаристики.

Міждисциплінарні зв'язки:

Внутрішньокафедральні зв'язки: філософія, логіка, соціологія, антропологія, соціальна філософія.

Міжкафедральні зв'язки: аспірантам допоможуть вивчені фахові курси, та курс «історія науки».

1. Мета, завдання навчальної дисципліни та очікувані результати:

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни “**Філософія науково-дослідної діяльності**” є:

- окреслити коло проблематики філософії науково-дослідної діяльності; ознайомити студентів з основними ідеями, напрямками, класичними творами з вказаної тематики.
- проаналізувати засадничі світоглядні й методологічні проблеми сучасного стану науки. Особлива увага приділяється проблемам кризи сучасної техногенної цивілізації та глобальним тенденціям зміни наукової картини світу, типів наукової й технічної раціональності, системам цінностей, на які орієнтуються вчені.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни “**Філософія науково-дослідної діяльності**” є:

- основним завданням вивчення дисципліни “Філософія науково-дослідної діяльності” є розвиток ерудиції і філософської культури студентів, збагачення їх знанням філософських проблем сучасного природничо-наукового та суспільно-гуманітарного пізнання, якими вони могли б користуватися при самостійному науковому дослідженні у майбутньому;
- ознайомлення студентів з тенденціями розвитку сучасної філософії науки;

Програмні результати навчання:

ПРН-3. Мати системний науковий світогляд та філософсько-культурний кругозір, який включає розвинене критичне мислення, професійну етику та академічну доброчесність, повагу різноманітності та мультикультурності.

ПРН-11. Формулювати наукову проблему з огляду на ціннісні орієнтири сучасного суспільства та стан її наукової розробки, робочі гіпотези досліджуваної проблеми, які мають розширювати і поглиблювати стан наукових досліджень у своїй сфері.

ПРН-12. Знати принципи організації, форми здійснення освітньо-наукового процесу в сучасних умовах, його наукового, навчально-методичного та нормативного забезпечення, опрацювання наукових та інформаційних джерел.

Згідно з вимогами освітньо-наукової програми здобувач оволодіває такими компетентностями:

I. Загальнопредметні:

ЗК-3.Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК-7. Вміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми.

ЗК-11.Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

II. Фахові:

ФК-1. Комплексне розуміння природи та значення політики як специфічного виду людської діяльності та особливої сфери пізнання, включаючи розвиток уявлень про політику та її сучасні інтерпретації. як специфічного виду людської діяльності та особливої сфери пізнання, включаючи розвиток уявлень про політику та її сучасні інтерпретації.

ФК-8. Осмислювати, аналізувати наукові факти, основні концепції і теорії фундаментальних і прикладних наук

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин/3 кредити ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Тема 1. Онтологічні проблеми науки.

Проблема пізнання субстанції світу. Єдність і особливість буття і матерії.

Онтологічне значення простору і часу як універсальних форм буття.

Субстанційно - онтологічний аспект розвитку взаємодії та детермінації.

Співвідношення об'єктивної і суб'єктивної реальності. Проблема реальності в науці.

Тема 2. Філософський аналіз процесу наукового пізнання. Гносеологічні проблеми науки.

Структура пізнавального процесу. Істина як процес і результат пізнання. Буденне і наукове пізнання. Проблема єдності і класифікації науки. Об'єктивність і предметність наукових знань . Науковий підхід до встановлення істинності суджень Взаємозв'язок гносеології і методології.

Тема 3. Методологічний арсенал науки.

Філософська методологія і її значення для розвитку науки. Поняття наукового методу. Типологія методів. Основні форми наукового знання. Методологічна спрямованість законів і категорій діалектики.

Тема 4. Філософія природознавства.

Об'єктивні основи і форми взаємозв'язку філософії і природознавства. Філософські проблеми фізики. Деякі філософські проблеми математики. Філософія і кібернетика.

3. Рекомендована література

Базова література

Підручники і навчальні посібники

1. Гальченко С.І., Силка О.З. Основи наукових досліджень: навч.-метод. посіб. Черкаси: АММО, 2015. 93 с.
2. Ивин А. А. Современная философия науки. М.: Высшая школа, 2005. 592 с.
3. Кодекс наукової етики / Всеукраїнська громадянська організація «Українська федерація вчених» // Наука і наукознавство, 2005. № 3. С. 31–37.
4. Кравченко А. И. Формальная и научная логика: учебное пособие для ВУЗов. М.: Академический проект, 2014. 336 с. (Gaudeamus).
5. Новиков А. М., Новиков Д. А. Методология научного исследования. М.: Либроком, 2010. 280 с.
6. Селігей П. Світло і тіні наукового стилю. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2018. 628 с.
7. Філософія: підручник для студентів вищих навчальних закладів / під загал. ред. Л. Губерського. 2-е вид., перероб. і доп. Харків: Фоліо, 2017. 624 с.
8. Філософія науки / за ред. І. С. Добронравової. Київ: Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2018. 255 с.
9. Чуйко В. Л. Рефлексія основоположних методологій філософії науки. К.: Центр практичної філософії, 2000. 252 с.
10. Dicken P. Getting Science Wrong: Why the Philosophy of Science Matters. London: Bloomsbury, 2019. 202 p.
11. Resnik D. B. What Is Ethics in Research & Why Is It Important? URL: <https://www.niehs.nih.gov/research/resources/bioethics/whatis/index.cfm#:~:text=When%20conducting%20research%20on%20human,and%20burdens%20of%20research%20fairly.>
12. Rosenberg A., McIntyre L. The Philosophy of Science: A Contemporary Introduction. The 4th ed. London: Routledge, 2019. 294 p. (Routledge Contemporary Introductions to Philosophy).

13. Smith D. Five principles for research ethics // Monitor Staff, January 2003. Vol 34. No. 1. P. 56.

Допоміжна література

1.Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання: ДСТУ 8302:2015 / Нац.стандарт України. Вид. офіц. Введ. з 01.07.2016. К.: УкрНДНЦ, 2016. 16 с. (Інформація та документація).

2. Етичний кодекс ученого України / НАН України. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0002550-09/conv?lang=ru#Text>

3.Міжнародні правила цитування та посилання в наукових роботах: методичні рекомендації / Науково-технічна бібліотека ім. Г. І. Денисенка Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»; Українська бібліотечна асоціація. Київ: УБА, 2016. 117 с.

Інформаційні ресурси

1. <http://filosof.historic.ru> – Цифрова бібліотека з філософії.
2. http://platona.net/load/knigi_po_filosofii/Page-199 - Книги по философии.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання: залік.

5. Засоби діагностики успішності навчання:

- Перелік питань для контролю та самоперевірки завдань самостійної роботи;
- Тестові завдання;
- Поточний контроль знань з дисципліни - письмова КР;

Загальна підсумкова оцінка формується за результатами поточного контролю, контролю за самостійною роботою студентів та підсумкового контролю.